

ENGELSİZ NEFES EVİ MODEL PROJE DOSYASI

1. Genel Gerekeçe

Türkiye genelinde engelli bireylerin eğitime, sosyal hayata, rehabilitasyon süreçlerine ve istihdama katılım oranları istenilen düzeyde değildir. Bu durum, birçok engelli bireyin sosyal hizmet sisteminden kopmasına ve toplumsal izolasyon yaşamasına yol açmaktadır.

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansının (BAKKA) Zonguldak ve Bartın illerinde yürüttüğü örnek uygulama ve deneyimlerden yararlanılarak, tüm illerde uygulanabilir standart tip “Engelsiz Nefes Evi” konsepti geliştirilmiştir.

Söz konusu merkezler; gündüzlü bakım, sosyal uyum, eğitim, rehabilitasyon ve istihdam modüllerinden birini veya birkaçını uygulanacak projenin amacı doğrultusunda aynı çatı altında birleştirilerek, engelli bireylerin ve bakım veren ailelerin toplumsal hayata tam ve etkin katılımını hedefleyen kapsayıcı ve sürdürülebilir bir sosyal hizmet altyapısı oluşturmayı amaçlamaktadır.

2. Amaç

Genel Amaç:

Projelerde genel amaç engelli bireylerin bağımsız yaşam becerilerinin güçlendirilmesi, toplumsal yaşama aktif katılımlarının artırılması ve sosyal entegrasyonlarının desteklenmesi yoluyla yaşam kalitelerinin yükseltilmesi, ailelerin bakım sorumluluklarının hafifletilmesi ve toplumsal dayanışma kültürünün güçlendirilmesidir.

Özel Amaçlar:

- Engelli bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimlerini destekleyecek sosyal, kültürel ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri sunmak.
- Aile bireylerine yönelik psikososyal danışmanlık, rehberlik ve eğitim hizmetleri sağlayarak bakım sürecinde destek olmak.
- Engelli bireylerin mesleki becerilerini geliştirerek istihdam olanaklarına erişimlerini artırmak ve üretken bireyler olarak topluma katılmalarını teşvik etmek.
- Yerel paydaşların iş birliğiyle sürdürülebilir, erişilebilir ve katılımcı bir sosyal hizmet modeli oluşturmak.
- Engelli bireyler ve ailelerine yönelik birlikte gerçekleştirebilecekleri aktiviteler için imkânlar sunmak

3. Merkezin Genel Özellikleri

Engelsiz Nefes Evleri, engelli bireylerin günlük yaşam becerilerini geliştirmeyi, sosyal hayata katılımlarını artırmayı ve ailelerin bakım yükünü hafifletmeyi amaçlayan gündüzlü hizmet modeli ile bakım, rehabilitasyon, eğitim ve sosyal katılım odaklı bir yaklaşımla yürütülür.

Hizmetlerin bireysel ihtiyaçlara göre yaş, engel türü ve ihtiyaç düzeyleri doğrultusunda planlanması ve konusunda uzman personel tarafından yürütülmesi esastır.

Ana Hizmet Modeli:

- Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkezi (08.30–17.30): Günlük yaşam desteği, bireysel ve grup rehabilitasyonu, beceri geliştirme atölyeleri (engel türüne göre), eğitimler, sosyal uyum, kültür, spor ve sanat etkinlikleri sunulur.
- Aile danışmanlığı: Ailelere yönelik psikolojik destek, sosyal hizmet danışmanlığı ve bakım rehberliği sağlanır. Aile dayanışmasını ve bilinçli bakım süreçlerini güçlendirir.

- Mesleki rehabilitasyon: Korumalı işyeri standartlarında üretim ve el becerisi atölyeleri, işbaşı eğitimleri ve istihdam yönlendirme hizmetleri yürütülür. Bireylerin bağımsız yaşam ve gelir elde etme kapasitesi desteklenir.
- Fizyoterapi, duyu bütünlüme ve özel eğitim: Alanında uzman fizyoterapist, ergoterapist ve özel eğitim uzmanları eşliğinde bireysel planlamalar doğrultusunda uygulanır.
- Merkezden 0-6 yaş, 7-12 yaş, 13-18 yaş ve 18+ yaş aralığında;
 - a) Yaygın gelişimsel bozukluğu olan bireyler (otizm, asperger vb.),
 - b) Zihinsel engelliler,
 - c) İşitme engelliler,
 - d) Dil ve konuşma bozukluğu olan bireyler,
 - e) Görme engelliler,
 - f) Ortopedik engelliler,
 - g) Ruhsal duygusal engelliler,
 - h) Çoklu engeli olan bireyler,
 Diğer engelli bireyler yararlanacaktır.
- Spor, sanat ve hobi bahçeleri: Fiziksel ve duygusal gelişimi destekleyen, bireyler arası sosyal etkileşimi artıran dış mekân uygulamalarıdır.
- Ailelere yönelik atölyeler: Bakım verenlerin merkezlerde üretim yaparak gelir etmeleri ve sosyoekonomik hayata katılımları desteklenir. (Ahşap atölyesi, mutfak atölyesi, saya atölyesi vb.)

4. Hedef Kitle ve Sunulacak Hizmetler

Hedef Grup	Temel İhtiyaç	Sunulan Hizmet Türü		
		Ortak Hizmetler	Fiziksel Engelliler	Zihinsel Engelliler
Çocuk ve Gençler	Günlük bakım, gelişim, sosyal uyum ve eğitim	Günlük bakım ve gözetim, beslenme ve dinlenme desteği, temel rehabilitasyon hizmetleri, aile ile koordinasyon	Fiziksel rehabilitasyon destekleri, hareket ve denge çalışmaları, erişilebilir oyun ve spor faaliyetleri	Ergoterapi, oyun terapisi, beceri geliştirme atölyeleri, özel eğitim ve davranış destekleri
Yetişkinler	Günlük yaşam desteği, rehabilitasyon, sosyal katılım, istihdam, bağımsız yaşam	Gündüz bakım hizmetleri, psikososyal destek, danışmanlık, kişisel bakım desteği	Fiziksel rehabilitasyon, el sanatları ve üretim atölyeleri, mesleki ve beceri geliştirici faaliyetler	Destekli atölye çalışmaları, günlük yaşam becerileri geliştirme çalışmaları, yapılandırılmış grup etkinlikleri
Yaşlılar	Sosyal destek, fiziksel ve zihinsel aktivite	Günlük bakım ve gözetim, sosyal etkileşim faaliyetleri, danışmanlık ve yönlendirme	Hafif spor aktiviteleri, sanat ve hobi çalışmaları, sohbet ve etkinlik grupları	Bilişsel destek programları, hafıza ve dikkat çalışmaları, yapılandırılmış etkinlikler
Aileler	Danışmanlık, bilgilendirme, paylaşım	Psikososyal destek, rehberlik ve bilgilendirme faaliyetleri	Aile eğitimleri, sosyal etkinlikler, sportif ve kültürel aktiviteler, mesleki eğitim	Aile danışmanlığı, bakım ve iletişim becerileri eğitimleri, destek ve paylaşım grupları, mesleki eğitim

5. Mevzuat Gereklilikleri

- Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği
- Bakıma Muhtaç Özürlülere Yönelik Resmî Kurum ve Kuruluşlar Bakım Merkezleri Yönetmeliği
- TSE 9111/T1 Engelliler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Erişilebilirlik Gereklileri
- Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkezi Rehberi

Yukarıda belirtilenler başta olmak üzere ilgili mevzuat hükümleri uygulanmalıdır. Engelsiz Nefes Evi projelendirme aşamasından uygulama ve yürütme aşamalarına kadar tüm süreçlerde Özel Eğitim Bölümü mezunu uzmanlardan danışmanlık alınmalıdır.

6. Fiziksel Gereklilikler

Engelsiz Nefes Evleri, mevcut kamu binalarının işlevsel dönüşümü veya yeni yapı inşası yoluyla hayata geçirilebilir. Her iki durumda da temel ilke; erişilebilir, güvenli, çevreyle uyumlu ve enerji verimli mekânların oluşturulmasıdır. Alan planlaması, rehabilitasyon, eğitim, danışmanlık ve üretim odaklı hizmetlere olanak verecek biçimde yapılır. En fazla 3 katlı binaların kullanılması mümkünse tek kat, bahçe içerisinde ve ulaşımı kolay mekânların seçilmesi; havadar ve aydınlık alanların kullanılması merkezlerin hizmet kalitesi ile doğrudan ilişkilidir. Aşağıda 50-70 kişiye hizmet verebilecek bir merkez için asgari gereklilikler detaylandırılmıştır.

Engelsiz Nefes Evi uygulamalarında kullanılmak üzere renk paleti oluşturulmuştur. Seçilen renkler, engelli bireylerin duyuusal hassasiyetleri gözeticiler; mekâna giren herkesin kendini güvenli, sakin ve rahat hissedebilmesi amacıyla belirlenmiştir. Turuncu, mekânda sıcaklık ve aidiyet hissi yaratırken; mavi, nefes almayı çağrıştıran dingin etkisiyle stres ve kaygının azaltılmasını destekler. Bej tonları görsel sadeleşme sağlayarak mekânsal algıyı güçlendirirken, yeşil doğayla kurulan bağ sayesinde denge ve huzur hissini artırır. Seçilen tüm renkler, göz yormayan, kontrastı dengeli ve uzun süreli kullanımlarda rahatsızlık yaratmayacak tonlardan oluşmaktadır.

Böylece Engelsiz Nefes Evi'nin hem fiziksel hem de duyuusal olarak erişilebilir, konforlu ve kapsayıcı bir yaşam alanı sunması hedeflenmektedir.

6.1. Genel Birimler ve Hizmetler

Aşağıdaki tablolarda asgari gerekliliklere yer verilmiş olup mevzuat hükümleri dikkate alınarak uygulama mekânlarının imkânlarına göre “Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkezi Rehberi” içerisinde yer alan üniteler eklenebilir.

Birim	Açıklama	Ölçü Birimi	Minimum Gereksinim	Zorunluluk Durumu
Merkezin Kapasitesi (Kapalı)	50-70 kişi kapasiteli bir merkez için asgari gerekliliklere göre ortalama olarak belirlenmiştir.	m ²	1.000 – 1.200	Zorunlu
Merkezin Kapasitesi (Açık Alan)	Hobi bahçeleri, sera, bisiklet yolu, evcil hayvan barınakları yer alabilir.	m ²	2.000 – 3.000	Zorunlu
Engelsiz spor salonu ve açık spor alanı	Açık ve kapalı alan spor aktiviteleri, basketbol, voleybol vb. spor sahaları, fizik tedavi salonu yer alabilir.	m ²	250 - 500	Zorunlu
Yatak Odası (1 kişiye en az 5 m ² düşecek büyüklükte)	Gündüzlü hizmet veren merkezlerde engellilerin gerektiğinde dinlenebileceği veya uyuyabileceği en fazla üç kişilik yatak odaları bulunur. Yatak odası olarak kullanılacak odanın her kişiye en az 5 m ² düşecek büyüklükte olması zorunludur.	Adet	1	Zorunlu
Kabul, Danışma Yönlendirme ve Bilgilendirme Birimi	Engelli birey ve ailelerini merkezde ilk olarak bu birim karşılar. Engelli birey ve ailelerinin isteklerini, durumlarını, merkezden beklentilerini değerlendirerek gerekli bilgilendirmeyi sağladıktan sonra kabulünü gerçekleştirerek ilgili diğer birimlere yönlendirir.	Adet	1	Zorunlu
Çok Amaçlı Salon	Etkinlikler, toplantılar ve sergiler için kullanılacak bir alan oluşturulmalıdır. Koltuklar sabit olmamalıdır.	Adet	1	Zorunlu
Yönetim Odası	Merkezde, engelli birey ve ailesinin ihtiyaç duyduğu bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini karşılamak için gereken hizmetleri ve programları belirleyen, planlayan, uygulatan ve koordine eden birim yer alacaktır.	Adet	1	Zorunlu
Tuvalet ve Banyo	Engellilerin ve merkezde çalışan personelin kullanımı için engelli/erişilebilir tuvalet ve duş bulunmalıdır. İçerisinde çocuk yaş grubuna uygun klozet, duş ve alt değiştirme ünitesi ile emzirme odası da yer almalıdır.	Adet	6	Zorunlu
Personel Dinlenme Odası	Merkezde hizmet veren personelin kullanımı için 1 adet dinleme odası bulunmalıdır.	Adet	1	Zorunlu
Yemekhane	08:30 – 17:30 saatleri arasında tüm gün hizmet veren bu merkezlerde engellilerin ve personelin öle yemekleri için yemekhane bulunmalıdır. Erişilebilir mekânlar olması ve içerisinde lavaboların bulunması gerekmektedir.	Adet	1	Zorunlu

Atölyeler	Merkezlerde eğitim atölyesi, oyun atölyesi ve beceri atölyesi olmak üzere en az 3 adet atölye bulunmalıdır.	Adet	3	Zorunlu
Uygulama Evi	Bireylerin günlük yaşam becerilerini geliştirmelerini desteklemek amacıyla, ev ortamını modelleyen bir düzen içerisinde temel öz bakım, mutfak, temizlik ve yaşam pratiklerinin uzman personel gözetiminde uygulamalı olarak gerçekleştirildiği destekleyici bir alandır.	Adet	1	Zorunlu
İdari Personel	Sorumlu Müdür ile Kabul, Danışma ve Yönlendirme Birimi için en az 1 kişi bulunmalıdır.	Kişi	2	Zorunlu
Temizlik Personeli	Bakılan engelli sayısı 36'ya kadar olan merkezlerde çalıştırılması zorunlu olan bakıcı personel sayısına dahil olmak üzere bir temizlik personeli çalıştırılması zorunludur. Bakılan engelli sayısı 36-72 arasında olan kuruluşlarda bir, bakılan engelli sayısı 72'nin üzerinde olan kuruluşlarda iki temizlik personeli çalıştırılmak zorundadır.	Kişi	1	Zorunlu
Asansör	Tek katlı olmayan binalarda engelli asansörü yer almalıdır.	Adet	1	Zorunlu
Kuaför - Berber	Engelli bireylerin kişisel bakımlarını karşılamak üzere haftanın belirli günlerinde hizmet verecek bir kuaför ve berber alanı merkezlerde yer almalıdır. Personel görevlendirmesi Halk Eğitim Merkezleri veya meslek odaları üzerinden protokoller ile gerçekleştirilebilir.	Adet	1	Zorunlu
Hamam	Engelli bireylerin kişisel bakımlarının aile bireyleri tarafından karşılanması için fiziki şartların uygun olması durumunda merkezde hamam hizmeti verilebilir.	Adet	1	Opsiyonel

6.2. Sağlık Birimleri ve Danışmanlık

Merkezde, engelliliğin etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmeyi ve engelli bireyin yaşamını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlayan fiziksel, sosyal, zihinsel becerilerini geliştirmeye yönelik hizmetlerin verilmesini sağlayan uygulayıcı birimdir. Merkezde hizmet alan engellilerin ve sağlık durumlarının izlenmesi ve koruyucu tıbbi hizmetin yanında ilkyardım hizmetlerinin verildiği bir revirin bulunması zorunludur.

Birim	Ölçü Birimi	Minimum Gereksinim	Zorunluluk Durumu
Revir	Adet	1	Zorunlu
Psikolojik Danışma ve Bireysel Görüşme Odaları	Adet	3	Zorunlu
Rehabilitasyon ve Fizyoterapi Odaları	Adet	2	Zorunlu
Sağlık Personeli (Her 36 Engelli için 1 Personel)	Kişi	2	Zorunlu
Bakıcı Personel (Her 6 Engelli için 1 Personel)	Kişi	10	Zorunlu

6.3. Atölye Hizmetleri

Merkez bünyesinde yürütülen atölye çalışmaları, gündüz bakım hizmetlerinin tamamlayıcı bir unsuru olarak planlanmakta olup, bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Atölye faaliyetleri; engelli bireylerin günlük yaşam becerilerinin geliştirilmesi, psikososyal iyilik hâlinin güçlendirilmesi ve toplumsal yaşama katılımlarının artırılması hedefleri doğrultusunda yapılandırılmaktadır.

Atölyeler, engel gruplarının özellikleri ve bireysel ihtiyaçlar dikkate alınarak, uzman personel gözetiminde ve erişilebilirlik ilkelerine uygun biçimde yürütülmelidir. El sanatları, üretim, sanat, kapalı alan spor aktiviteleri vb. uygulamalı çalışmalar; rehabilitasyon ve bakım süreçlerini desteklemektedir.

6.3.1. Eğitim Atölyesi

Eğitim atölyesi, gündüz bakım hizmetleri kapsamında bireylerin bilişsel gelişimlerini, günlük yaşam becerilerini ve öğrenme kapasitelerini desteklemek amacıyla, engel gruplarının özellikleri ve bireylerin yaşları dikkate alınarak uzman personel eşliğinde yapılandırılmış eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü destekleyici bir alandır.

	Açıklama	Ölçü Birimi	Minimum Gereksinim	Zorunluluk Durumu
Atölye Odası	0-6, 7-12, 13-18 yaş aralığında ve 18 yaş üzeri fiziksel ve zihinsel engelli bireylerin bilişsel ve ince motor becerilerini geliştirebilecekleri alanların yer aldığı atölyedir.	m ²	50	Zorunlu
Yaş Grubuna göre ayarlanabilir masa	Ergonomik ve ayarlanabilir mobilyalar seçilmelidir. U düzeni alabilecek, sivri köşeleri bulunmayan tasarımlar olmasına dikkat edilmelidir.	Adet	15-20	Zorunlu
Yaş Grubuna göre ayarlanabilir sandalye	Pozisyonlama minderleri, puflar ve sivri köşeler içermeyen yumuşak malzemeden yapılmış sandalyeler tercih edilmelidir.	Adet	15-20	Zorunlu
Bilgisayar	Bedensel engelli bireylerin mesleki eğitimleri için atölyenin bir alanı bilgisayar eğitimi için düzenlenebilir.	Adet	10-15	Zorunlu
Zemin ve duvar kaplaması	Yumuşak malzemeden zemin ve 150 cm yüksekliğinde duvar kaplaması yapılmalıdır. Zemin kaplamasında kaymaz malzeme seçilmesine dikkat edilmelidir.	m ²	Gerekli miktarda	Zorunlu
Akıllı tahta	Dokunmatik yüzeyi sayesinde ince motor becerisi zayıf olanların bile kullanımına olanak sağlamaktadır.	Adet	1	Zorunlu
Projeksiyon perdesi veya büyük ekran	Atölye faaliyetlerinde öğretmenlerin kullanımı için gereklidir.	Adet	1	Zorunlu
Kilitlenmeli dolaplar	Atölye malzemelerinin yer alacağı dolaplar bulunmalıdır.	Adet	2	Zorunlu
Yönlendirme ve uyarı levhaları	Engel gruplarına uygun olarak yönlendirme ve uyarı materyalleri yer almalıdır.	Adet	Gerekli sayıda	Zorunlu

Eğitim Sorumlusu	Özel eğitim bölümü mezunu eğitim sorumluları istihdam edilmelidir. Bireylere yönelik eğitimler uzmanlar tarafından planlanmalıdır.	Kişi	2	Zorunlu
Kütüphane	Engel gruplarına uygun olarak uzmanlar tarafından belirlenmiş kitapların yer alacağı bir kütüphane alanı oluşturulabilir.	Adet	1	Opsiyonel
Görme engelliler için materyaller	Büyütücü masa lambası; Ekran büyütme/yazı okuma yazılımı; Braille etiketleyici; Dokunsal materyaller vb. Eğitim içeriğine ve uzman görüşüne göre bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda çeşitlendirilebilir.	Adet	10-15	Opsiyonel
İşitme engelliler için materyaller	Altyazı destekli eğitim akışı (canlı altyazı için yazılım/uygulama); FM sistem / sınıf tipi ses aktarma sistemi veya indüksiyon döngü; Görsel uyarı sistemleri vb. Eğitim içeriğine ve uzman görüşüne göre bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda çeşitlendirilebilir.	Adet	10-15	Opsiyonel
Otizm / duyuusal hassasiyet / dikkat güçlüğü için materyaller	Duyusal köşe: ağırlıklı battaniye, stres topları, fidget set, denge minderi, gürültü azaltıcı kulaklıklar, bölücü paravanlar, ergoterapi alanı, PECS (Resim Değiş Tokuşuna Dayalı İletişim) Kartları, Görsel Zamanlayıcılar, Konuşan Butonlar (Ses Kayıt Cihazları) vb. Eğitim içeriğine ve uzman görüşüne göre bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda çeşitlendirilebilir.	Adet	10-15	Opsiyonel

6.3.2. Oyun Atölyesi

Oyun atölyesi, gündüz bakım hizmetleri kapsamında bireylerin motor, bilişsel ve sosyal becerilerini desteklemek amacıyla, güvenli ve erişilebilir bir ortamda, uzman personel gözetiminde yapılandırılmış oyun etkinliklerinin yürütüldüğü destekleyici bir alandır.

	Açıklama	Ölçü Birimi	Minimum Gereksinim	Zorunluluk Durumu
Atölye Odası	0-6, 7-12, 13-18 yaş aralığında ve 18 yaş üzeri fiziksel ve zihinsel engelli bireylerin kapalı alan spor aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri motor, bilişsel ve sosyal becerilerini destekleyen atölyedir.	m ²	50	Zorunlu
Yaş Grubuna göre ayarlanabilir masa	Ergonomik ve ayarlanabilir mobilyalar seçilmelidir. U düzeni alabilecek, sivri köşeleri bulunmayan tasarımlar olmasına dikkat edilmelidir. Eğitimci kutu oyunları aktivitelerinde kullanılacaktır.	Kişi	10	Zorunlu

Yaş Grubuna göre ayarlanabilir sandalye	Pozisyonlama minderleri, puflar ve sivri köşeler içermeyen yumuşak malzemeden yapılmış sandalyeler tercih edilmelidir. Eğitici kutu oyunları aktivitelerinde kullanılabilirlerdir.	Kişi	10	Zorunlu
Zemin ve duvar kaplaması	Yumuşak malzemeden zemin ve 150 cm yüksekliğinde duvar kaplaması yapılmalıdır.	m ²	Gerekli miktarda	Zorunlu
Akustik malzeme	Gürültüyü azaltan akustik düzenlemeler yapılmalıdır.	m ²	Gerekli miktarda	Zorunlu
Kolay temizlenebilir yüzeyler	Hijyenik ve kolay temizlenebilir yüzey malzemeleri tercih edilmelidir.	m ²	Gerekli miktarda	Zorunlu
Kilitlemeli dolaplar	Atölye malzemelerinin yer alacağı dolaplar bulunmalıdır.	Adet	2	Zorunlu
Yönlendirme ve uyarı levhaları	Engel gruplarına uygun olarak yönlendirme ve uyarı materyalleri yer almalıdır.	Adet	Gerekli sayıda	Zorunlu
Eğitim Sorumlusu	Özel eğitim bölümü, beden eğitimi spor bölümü mezunu özel eğitim uzmanı veya ergoterapist eğitim sorumluları istihdam edilmelidir. Bireylere yönelik eğitimler uzmanlar tarafından planlanmalıdır.	Kişi	1	Zorunlu
Havalandırma Sistemi	Kapalı alan spor aktivitelerine uygun havalandırma ve iklimlendirme koşullarına dikkat edilmelidir.	-	-	Zorunlu
Kapalı alan spor aktivitesi için ekipmanlar	Pilates malzemeleri, antrenman hunisi, masa tenisi, top havuzu, farklı yaş gruplarına uygun ayarlanabilir basketbol potası, minyatür kale, denge tahtası, dart (miknatıslı), badminton raketi, top ve filesi vb.	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel
İnce ve kaba motor becerilerini destekleyen materyaller	Toplar, yumuşak bloklar, denge minderleri, düşük riskli tırmanma ve sürünme modülleri, büyük parça yapbozlar vb.	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel
Bilişsel ve zihinsel gelişimi destekleyen oyunlar	0-6, 7-12, 13-18 yaş aralığında ve 18 yaş üzeri yaş grupları için renk, şekil ve eşleştirme oyunları, sırlama, gruplama ve neden sonuç oyunları, basit masa oyunları vb.	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel
Duyusal (sensory) oyun materyalleri	Dokunsal panolar, farklı dokularda top ve yüzeyler, ışık seve ve hareket uyaranları (kontrollü düzeyde)	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel
Sosyal etkileşim ve grup oyunları	Rol yapma ve dramatik oyun setleri, basit kurallı grup oyunları, paylaşım ve sıra alma becerisini destekleyen oyunlar	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel
Fiziksel engelliler için materyaller	Üst ekstremiteler için kullanımı destekleyen oyunlar, oturarak oynanabilen ve erişilebilir materyaller, denge ve koordinasyonu destekleyici aktiviteler için materyaller, zeka oyunları vb.	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel
Görme engelliler için materyaller	Kabartmalı yüzey panoları, farklı dokularda top ve bloklar vb.	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel

	dokunsal ve kinestetik materyaller. Dokunsal zemin yönlendirmeleri, basit parkur ve yön bulma oyunları, masa üstü kabartmalı labirentler gibi yönelim ve mekânsal algı oyunları. İşitsel destekli oyunlar için sesli toplar, sesli materyaller, ritim ve ses takibi oyunları.			
İşitme engelliler için materyaller	Renkli şekil ve ışık temelli oyunlar, görsel sinyal ve kartlarla oynana oyunlar, işaret dili destekli oyun kartları vb.	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel

6.3.3. Beceri Atölyesi

Beceri atölyesi, resim, müzik, el sanatları gibi faaliyetlerle bireylerin yaratıcı ifade, ince motor ve sosyal becerilerini desteklemek amacıyla, gündüz bakım hizmetleri kapsamında erişilebilir ve güvenli bir ortamda uzman personel eşliğinde yürütülen tamamlayıcı bir uygulama alanıdır.

	Açıklama	Ölçü Birimi	Minimum Gereksinim	Zorunluluk Durumu
Atölye Odası	0-6, 7-12, 13-18 yaş aralığında ve 18 yaş üzeri fiziksel ve zihinsel engelli bireylerin yaratıcılıklarını, ince motor becerilerini, duygusal ifade kapasitelerini ve sosyal etkileşimlerini destekleyen atölyedir.	m ²	50	Zorunlu
Yaş Grubuna göre ayarlanabilir masa/şövale	Ergonomik ve ayarlanabilir mobilyalar seçilmelidir. U düzeni alabilecek, sivri köşeleri bulunmayan tasarımlar olmasına dikkat edilmelidir.	Kişi	10-15	Zorunlu
Yaş Grubuna göre ayarlanabilir sandalye	Pozisyonlama minderleri, puflar ve sivri köşeler içermeyen yumuşak malzemeden yapılmış sandalyeler tercih edilmelidir.	Kişi	10-15	Zorunlu
Akustik malzeme	Müzik atölyesi için gürültüyü azaltan akustik düzenlemeler yapılmalıdır.	m ²	Gerekli miktarda	Zorunlu
Kolay temizlenebilir yüzeyler	Hijyenik ve kolay temizlenebilir yüzey malzemeleri tercih edilmelidir.	m ²	Gerekli miktarda	Zorunlu
Kilitlemeli dolaplar	Atölye malzemelerinin yer alacağı dolaplar bulunmalıdır.	Adet	2	Zorunlu
Yönlendirme ve uyarı levhaları	Engel gruplarına uygun olarak yönlendirme ve uyarı materyalleri yer almalıdır.	Adet	Gerekli sayıda	Zorunlu
Eğitim Sorumlusu	Özel eğitim bölümü veya resim, müzik, el sanatları bölümü mezunu özel eğitim uzmanı eğitim sorumluları istihdam edilmelidir. Bireylere yönelik eğitimler uzmanlar tarafından planlanmalıdır.	Kişi	2	Zorunlu
Ses sistemi	Serbest zaman aktivitelerinde kullanılmak üzere donanımlı bir ses sistemi teçhiz edilmelidir.	Adet	1	Zorunlu
Resim malzemeleri	Toksik olmayan, sertifikalı malzemeler seçilmelidir.	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel

Müzik ekipmanları	Davul, gitar, ritim çalışmaları için vurmali müzik aletleri vb.	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel
El sanatları malzemeleri	Kil, hamur, keçe, basit dokuma ve süsleme materyalleri, takı yapımı için malzemeler, ahşap malzemeler vb.	Adet	Gerekli sayıda	Opsiyonel

6.4. Uygulama Evi

Bu alan ağırlıklı olarak yaygın gelişimsel bozukluğu olan bireyler ve zihinsel engelli bireylerin günlük yaşam becerilerini geliştirmelerini desteklemek amacıyla, ev ortamını modelleyen bir düzen içerisinde temel öz bakım, mutfak, temizlik ve yaşam pratiklerinin uzman personel gözetiminde uygulamalı olarak gerçekleştirildiği destekleyici bir alandır.

Uygulama evi gündüz bakım hizmetlerini desteklemenin yanı sıra engelli bireylerin ve bakım veren aile bireylerinin üretim yapabilecekleri uygulama mutfakları işlevini de karşılayabilecektir.

	Açıklama	Ölçü Birimi	Minimum Gereksinim	Zorunluluk Durumu
Uygulama Evi	Salon, yatak odası, mutfak ve banyo modellemesinden oluşan zemini seramik kaymaz malzeme ile kaplanmış alandır.	m ²	50	Zorunlu
Mutfak birimi	Mutfak tezgahı ve dolapları, küçük ev aletleri, beyaz eşyalar, yemek ve çatal, kaşık, bıçak takımları vb. mutfak araç gereçleri bulunmalıdır. Ada mutfak tezgahı yer alması önerilir.	m ²	30	Zorunlu
Mobilya	Koltuk, yatak, sandalye ve masa	Adet	1	Zorunlu
Lavabo ve tuvalet	Mutfak tezgahından ayrı olarak eğitim amaçlı kullanılmak üzere tuvalet bulunması tercih edilir.	m ²	5	Zorunlu
Kolay temizlenebilir yüzeyler	Hijyenik ve kolay temizlenebilir yüzey malzemeleri tercih edilmelidir.	m ²	Gerekli miktarda	Zorunlu
Yönlendirme ve uyarı levhaları	Engel gruplarına uygun olarak yönlendirme ve uyarı materyalleri yer almalıdır.	Adet	Gerekli sayıda	Zorunlu
Eğitim Sorumlusu	Özel eğitim öğretmeni veya zihinsel engelliler öğretmenleri ve engelli bireylerle çalışma yeterliliğine sahip günlük yaşam becerileri konusunda eğitim verebilecek eğitimciler	Kişi	1	Zorunlu

6.5. Bakım Veren Aile Bireylerine Yönelik Hizmetler ve Standartlar

Engelsiz Nefes Evlerinin bir önemli işlevi de engelli bireye sahip ailelerin kendilerine zaman ayırabilmeleri ve gündelik yaşamda diğer meşguliyetlerini yerine getirebilmeleri için destek sağlamaktır. Ailelerin özellikle annelerin toplumsal yaşamda da gündelik yaşam pratikleri, çalışma ve sosyal hayatı, psikolojik ve fiziksel sağlık durumları büyük oranda engelli bireyden etkilenmektedir. Bu kapsamda merkezlerde ailelere eğitim, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Bunun yanı sıra ailelerin merkezlerde üretim yapmaları ve gelir elde etmeleri için bölgeye özgü olarak atölyeler yer verilerek bakım verenlerin sosyoekonomik hayata katılımları desteklenecektir.

Bakım veren aile bireylerinin ve özellikle 18 yaş üzeri engelli bireylerin uygulama evinde yer alan uygulama mutfağında üretecekleri yiyeceklerin ya da bölgede öne çıkan (ahşap oyuncak, tel kırma, takı vb.) ürünlerin satışı ile gelir elde etmeleri sağlanabilecektir. Engelsiz Nefes Evi bünyesinde kurulacak bir iktisadi işletme veya Belediyeler ile yapılacak iş birlikleri üzerinden bu faaliyetlerin kurumsallaşması için çalışmalar yürütülebilecektir.